

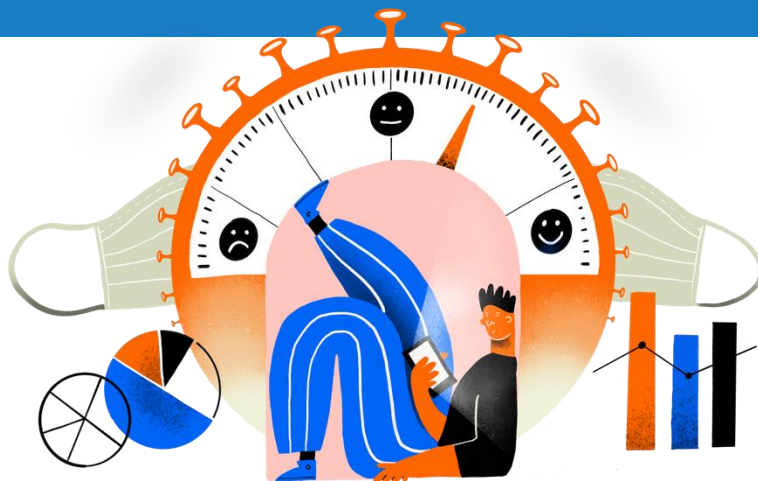
RAPPORT 35:

Hoe risicobewust en gemotiveerd is de bevolking nog en wat is de rol van de corona pass hierin?

De Motivatiebarometer

Auteurs (in alfabetische volgorde): Olivier Klein, Olivier Luminet, Sofie Morbée, Mathias Schmitz, Omer Van den Bergh, Pascaline Van Oost, Maarten Vansteenkiste, Joachim Waterschoot, Vincent Yzerbyt

Referentie: Motivatie Barometer (12 november 2021). Update over vaccinatie, motivatie en mentale gezondheid tijdens een overgangsfase. Gent, Leuven, Louvain, Bruxelles, België.

Tijdens een rustige zomer en na een succesvolle vaccinatiecampagne werden de poorten naar de vrijheid hoopvol opengezet, maar ondertussen volgde een domper op de vreugde. De coronacijfers stegen de afgelopen weken opnieuw. De afschaffing van de mondkemperplicht in openbare ruimtes en winkels werd teruggedraaid en andere ingrepen werden ingevoerd (Covid Safe Ticket) of worden overwogen (verplichte vaccinatie in de zorg). De vraag rijst hoe de bevolking deze jojo-beweging beleeft en of ze nog bereid blijft om zich aan de opgelegde of nieuwe maatregelen te houden.

In dit rapport presenteren we de resultaten van diverse meetmomenten die tijdens de maanden oktober en november met de motivatiebarometer werden verzameld ($N=12788$; gemiddelde leeftijd = 52.5 jaar; 68.5% hoog opgeleid; 74.7% gevaccineerde personen; 60.3% Nederlandstaligen). Is de bevolking nog risicogevoelig? Hoe worden de risico's ingeschat wanneer ze met of zonder corona pass een evenement bijwonen? In welke mate volgen ze nog de maatregelen en zien ze hiervan de noodzaak in? En hoe verschillen de antwoorden op die vragen tussen gevaccineerden en niet-gevaccineerden? We formuleren tien aanbevelingen om de motiverende communicatie en het beleid te versterken.

De volgende vijf vragen worden in dit rapport beantwoord:

1. Hoe gemotiveerd is de bevolking nog om zich aan de basismaatregelen te houden en in welke mate doet ze dat ook?
2. Hoe kunnen verschillen in motivatie tussen gevaccineerde en ongevaccineerde personen verklaard worden?
3. Hoe worden risico's ingeschat en hoe gedragen we ons als we een evenement bijwonen waarvoor een corona pass verplicht is?
4. Hoe is onze houding ten opzichte van de corona pass en de vaccinatieverplichting geëvolueerd over de tijd?
5. Hoe is onze bezorgdheid over de situatie geëvolueerd en hoe autonoom voelen we ons nog om over ons eigen gedrag te beslissen?

Beschrijving van steekproeven (verzameld op drie meetmomenten tussen 5 oktober en 8 november 2021: meetmoment 1 (5-11 oktober) = 4171; meetmoment 2 (25 - 30 oktober) = 5330; meetmoment 3 (1 - 8 november) = 3287.

Gevaccineerden

- N = 9345
- Gemiddelde leeftijd = 53.94 jaar (64.3% vrouw; 64.6% Nederlandstalig; 31.7% masterniveau).
- Werkstatus: 41.6% voltijds, 16% deeltijds, 5.5% werkloos, 1.5% student, en 32.7% gepensioneerd.
- 14.5% was eerder al besmet.

Niet-gevaccineerden die reeds besmet geweest zijn (29,6% van de niet-gevaccineerden)

- N = 937
- Gemiddelde leeftijd = 45.83 jaar (58.8% vrouw; 45.7% Nederlandstalig; 30.9% masterniveau).
- Werkstatus: 59.4% voltijds, 19.1% deeltijds, 6% werkloos, 2.2% student, en 9.6% gepensioneerd.

Niet-gevaccineerden die niet besmet geweest zijn (70,4% van de niet-gevaccineerden)

- N = 2231
- Gemiddelde leeftijd = 48.75 jaar (60.1% vrouw; 51.2% Nederlandstalig; 24% masterniveau)
- Werkstatus: 54.5% voltijds, 16.1% deeltijds, 9% werkloos, 1.6% student, en 15.3% gepensioneerd

Take home boodschappen

- Motivatie en gedrag: Een aanzienlijk deel van onze grote steekproef blijft vrijwillig gemotiveerd om de maatregelen te volgen, al gelden vandaag minder maatregelen (bijv. geen restricties in privécontacten) of zijn deze meer vrijblijvend (bijv. aanbeveling telewerk). De kloof in motivatie tussen gevaccineerde en ongevaccineerde personen weerspiegelt zich in verschillen in het volgen van de maatregelen. Tegelijkertijd blijkt dat ongevaccineerden zich vandaag trouwer aan de basismaatregelen (mondmaskerplicht, afstand houden, ontsmetten) houden dan in de zomermaanden. Bovendien bestaat ook bij hen een aanzienlijk motivationeel draagvlak voor telewerk, ventilatie en het volgen van quarantaine maatregelen.
- Risicobewustzijn: Er zijn diverse redenen om bezorgd te zijn over het lot van ongevaccineerden. Zij schatten de risico's op besmetting - ondanks hun ongevaccineerde status - als lager in. Bovendien zijn zij minder vatbaar voor de motiverende kracht van zo'n risicobesef. Ook al zijn ongevaccineerden niet blind voor de risico's op ernstige besmetting, het besef draagt minder bij aan de motivatie tot actie. Tegelijkertijd stijgt het risicobewustzijn ook bij hen in de afgelopen weken.
- Evenementen met corona pass: Gevaccineerde personen passen hun gedrag aan in functie van de omstandigheden. Evenementen met een corona pass schatten zij als minder risicovol in dan evenementen zonder corona pass, waardoor ze iets losser zijn in het volgen van de maatregelen. Zij gaan dan meer handen schudden, knuffelen of kussen, maar blijven voorzichtiger dan ongevaccineerden. Deze laatste zijn minder voorzichtig omdat ze de risico's op een ernstige besmetting als lager inschatten, ongeacht het gebruik van een corona pass.
- Draagvlak corona pass en verplichte vaccinatie: De meningen over de corona pass blijven verdeeld tussen gevaccineerde en ongevaccineerde personen. Hoewel ongevaccineerde personen de corona pass sterk afwijzen, accepteren ze het gebruik er meer van indien het dient om de veiligheid te vergroten. Gevaccineerde personen vrezen in toenemende mate dat de corona pass tot spanningen kan leiden, maar zien ook in toenemende mate in dat het geen waterdicht veiligheidsinstrument vormt. Het draagvlak voor verplichte vaccinatie van +18 jarigen stijgt bij gevaccineerde personen licht.
- Onzekerheid: De groeiende onzekerheid vraagt een helder plan voor de winter. Dankzij goede duiding van de huidige evolutie van de situatie zullen mensen beter begrijpen wat er gebeurt waardoor ze de situatie makkelijker zullen accepteren.

Beleidsaanbevelingen

- 1) **Schaf de term 'Covid Safe Ticket' af.** Het wekt de foute indruk dat een corona pass een vrijgeleide vormt voor nauwere contacten. Gebruik systematisch de term 'corona pass'.
- 2) **Zorg voor een duidelijk, coherent en nieuw winterplan:**
 - Zorg voor voorspelbaarheid: geef aan wat de kritische drempel is om tot verstrengingen over te gaan.
 - Concretiseer welke bijkomende maatregelen zich op die ogenblikken kunnen opdringen.
 - Geef concreet aan wanneer een derde prik voor de bevolking wordt voorzien en wat de toegevoegde waarde ervan is.
- 3) Veeleer dan **telewerk** vrijblijvend aan te bevelen, is het belangrijk om een heldere regel te communiceren, met enige ruimte voor flexibiliteit. Draag mensen bijvoorbeeld op om minstens 3 of 4 dagen aan telewerk te doen, waarbij ze zelf de dagen op het werk kunnen bepalen, wat hun jobtevredenheid ten goede komt en de verbondenheid met collega's helpt vrijwaren.
- 4) **Leer de bevolking denken in termen van kansen** in plaats van in binaire termen. De kans op besmetting na vaccinatie, na een boosterprik of na binnenkomst met een corona pass is kleiner, maar niet tot nul gereduceerd. Uitspraken zoals 'het rijk van de vrijheid' of 'het is over' geven de foute indruk dat de kans op ernstige besmetting onbestaande wordt.
- 5) Investeer in **visuele communicatie** waarbij de gunstige impact van het eigen gedrag aanschouwelijk wordt gemaakt. Dit vergt volgehouden communicatie zodat mensen zich in elke omstandigheid beter kunnen voorstellen hoe snel het virus zich in een gemeenschap kan verspreiden. Zowel de overheden als de media kunnen hier een belangrijke rol in spelen.
- 6) Benadruk steeds dat slechts een **combinatie** van diverse veiligheidsmaatregelen de veiligheid verhoogt. Het gaat niet om een of-of, maar om een én-én verhaal. Communiceer over het 'waarom': geef concreet (met cijfers, visuals) aan wat de toegevoegde waarde is van mondklappers en afstand houden als men met een corona pass een evenement bijwoont.

- 7) Communiceer continu en expliciet over de **effectiviteit van vaccinatie**. Geef aan in de **dagelijkse coronacijfers** hoeveel procent minder kans men heeft om als **gevaccineerde in het ziekenhuis of intensieve zorgen te belanden**. Zo groeit het geloof in de meerwaarde van het vaccin en kan het risicobesef bij ongevaccineerden toenemen. Deze twee factoren dragen bij aan een verhoogde vaccinatiebereidheid.
- 8) **Toon projecties** van hoe de huidige situatie er zou uitzien op intensieve zorg zonder grootschalige vaccinatie of hoe deze er kan uitzien in de toekomst als de bevolking een boostervaccin weigert. Dit versterkt het geloof in de effectiviteit van het vaccin.
- 9) **Deel getuigenissen** van vaccin-kritische personen die na besmetting beslisten om zich toch te laten vaccineren. De motiverende kracht van gelijkgezinden is groter om personen die tegen vaccinatie zijn over de streep te trekken. Benadruk dat de voordelen niet alleen henzelf betreffen, maar ook hun omgeving.
- 10) Maak concreet (grafisch) duidelijk dat vaccinatie een meerwaarde blijft, **zelfs indien men eerder besmet raakte**. Deze informatie is cruciaal om eerder besmette, maar ongevaccineerde personen aan te moedigen tot vaccinatie.

Vraag 1: Hoe gemotiveerd is de bevolking nog om zich aan de basismaatregelen te houden en in welke mate doet ze dat ook?

- *Vaccinatiestatus:* De evolutie in motivatie en gedrag van respondenten hangt sterk samen met hun vaccinatiestatus. Figuur 1 geeft de gemiddelde evolutie weer in vrijwillige motivatie in het algemeen en voor het dragen van een mondmasker in het bijzonder, uitgesplitst volgens vaccinatiestatus. Figuur 2 drukt in procenten uit hoeveel gevaccineerde personen zich houden aan diverse specifieke maatregelen (telewerk, quarantaine, mondmaskerplicht etc.)¹. De verschillen in motivatie tussen gevaccineerde en ongevaccineerde personen weerspiegelen zich ook in verschillen in gedrag (i.c., fysieke afstand, handen ontsmetten, en dragen van mondmaskers; zie figuur 3).
 - Gevaccineerde personen zijn sterker overtuigd van het belang van de algemene coronamaatregelen en van het volgen van de mondmaskerplicht in het bijzonder. De kloof in motivatie tussen gevaccineerde en niet-gevaccineerde personen stabiliseert wel sinds enkele maanden (figuur 1). Deze kloof is toe te schrijven aan het toenemende, selectieve karakter van de ongevaccineerden. Gemotiveerde ongevaccineerde personen dienden in het voorjaar te wachten op hun vaccin en verdwenen dus uit de groep van ongevaccineerde personen na vaccinatie ².
 - In procenten uitgedrukt is 45.92% van de gevaccineerden nog sterk en 22.47% nog enigszins gemotiveerd voor het volgen van de algemene maatregelen. Eenzelfde verhouding is merkbaar voor de motivatie voor de mondmaskerplicht (figuur 2)³.
 - Ongevaccineerde personen zijn gemiddeld minder vrijwillig gemotiveerd voor de diverse specifieke maatregelen dan gevaccineerde personen, maar er bestaat ook bij ongevaccineerde personen een aanzienlijk motivationeel draagvlak voor telewerk (53% en 13%, respectievelijk, sterk en enigszins gemotiveerd), ventilatie (49% en 27%, respectievelijk, sterk en enigszins gemotiveerd) en quarantaine (26% en 44%, respectievelijk, sterk en enigszins gemotiveerd).

¹ Bij het nagaan van verschillen tussen gevaccineerde en niet-gevaccineerde personen werd uitgezuiverd voor de rol van andere relevante socio-demografische karakteristieken, zoals leeftijd, geslacht, en opleidingsniveau.

² Merk op dat dit niet gaat over eenzelfde groep mensen die gevolgd werd over tijd. Verschillen over tijd weerspiegelen mogelijks dus niet alleen intra-individuele verschillen, maar ook verschillen in de samenstelling van de steekproef.

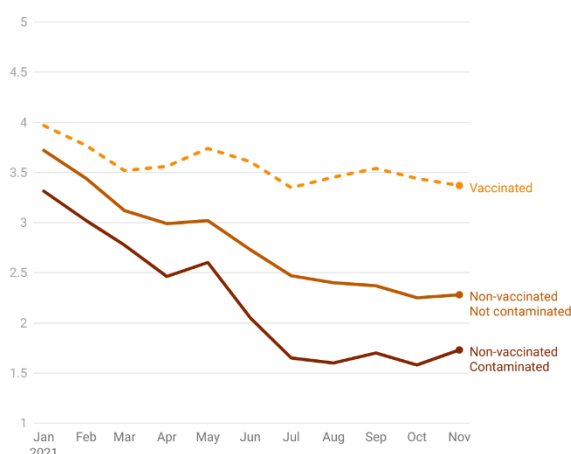
³ De verzamelde steekproeven zijn niet representatief voor de socio-demografische spreiding van de bevolking. Toch werden sinds december 2020 zowel Nederlandstalige als Franstalige deelnemers gerekruteerd en zijn de gepresenteerde bevindingen gewogen voor leeftijd, regio, opleidingsniveau en geslacht om (gedeeltelijk) te corrigeren voor het niet-representatieve karakter van de steekproeven.

- Gevaccineerden houden zich beter aan de basismaatregelen dan ongevaccineerden, een trend die zich ook voordoet voor de mondmaskerplicht. Toch dient opgemerkt te worden dat de gedragskloof tussen beide groepen kleiner is geworden en dat ongevaccineerden de maatregelen beter naleven dan tijdens de zomermaanden (figuur 3).
- Vooral niet-gevaccineerde personen die reeds een coronabesmetting doormaakten, zijn veel minder gemotiveerd om zich aan de maatregelen te houden en volgen deze ook minder (figuur 1 en 3).

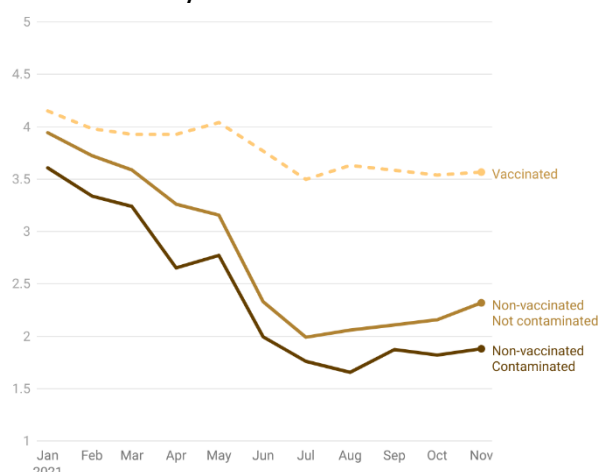
Figuur 1

Vrijwillige motivatie voor het volgen van de maatregelen in het algemeen (links) en voor het dragen van een mondmasker in het bijzonder (rechts) bij gevaccineerde (stippellijn) en niet-gevaccineerde (volle lijnen) personen vanaf januari 2021.

Algemeen

Mondmaskerplicht

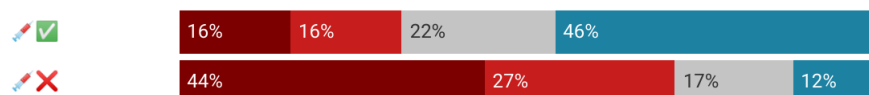
Figuur 2

Percentage van de bevolking, opgedeeld in gevaccineerden () en niet gevaccineerden (), dat vrijwillig gemotiveerd is in het algemeen en voor specifieke maatregelen in het bijzonder.

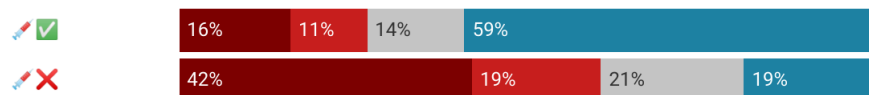
November, 2021

Very low Low Moderate High

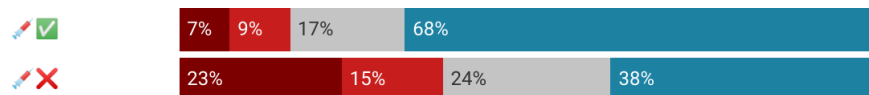
Global motivation

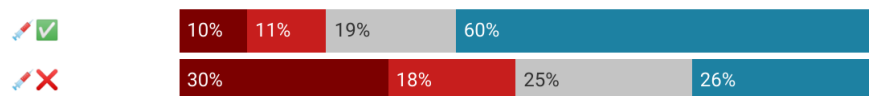
Face covering

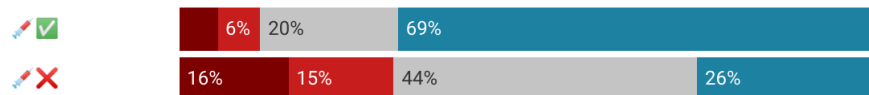
Hand washing

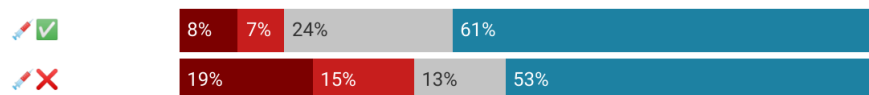
Physical distance

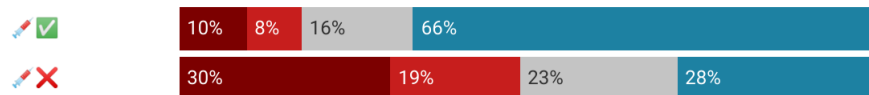
Quarantine

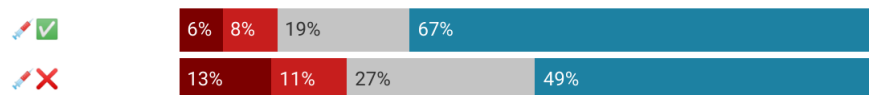
Teleworking

Testing

Ventilation

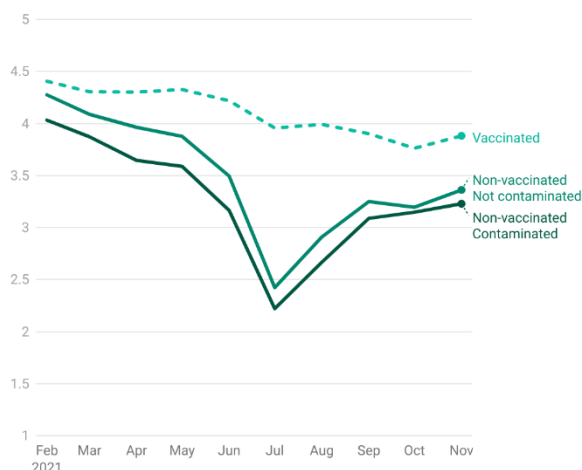
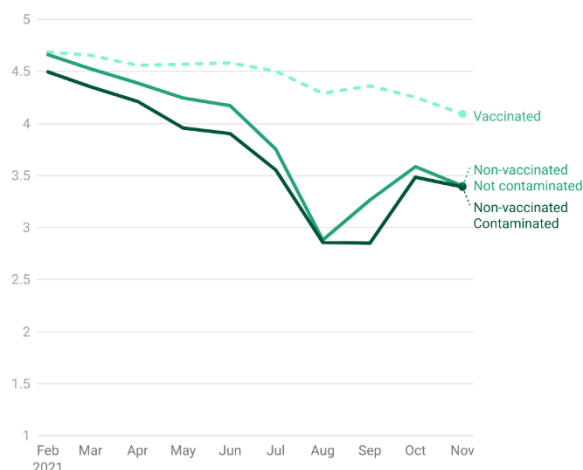
Quarantine is only measured for those who had to be in quarantine

 = vaccinated participants

 = unvaccinated participants

Figuur 3

Zelfgerapporteerde mate waarin de maatregelen in het algemeen (links) en het dragen van een mondmasker in het bijzonder (rechts) gevolgd werden door gevaccineerde (stippellijn) en niet-gevaccineerde (volle lijnen) personen vanaf februari 2021.

Algemeen**Mondmaskerplicht**

- **Conclusie:** Een aanzienlijk deel van onze grote sample aan deelnemers blijft vandaag vrijwillig gemotiveerd om de maatregelen te volgen, al gelden vandaag minder maatregelen (bijv. geen restricties in privécontacten) of zijn deze meer vrijblijvend van aard (bijv. aanbeveling telewerk). De kloof in motivatie tussen gevaccineerde en ongevaccineerde personen weerspiegelt zich in verschillen in hun gedrag met betrekking tot het volgen van de maatregelen. Tegelijkertijd blijkt dat ongevaccineerden zich vandaag trouwer aan de basismaatregelen (mondmaskerplicht, afstand houden, ontsmetten) houden dan in de zomermaanden. Bovendien bestaat ook bij hen aanzienlijk motivationeel draagvlak voor telewerk, ventilatie en het volgen van quarantaine maatregelen.

Vraag 2: Hoe kunnen verschillen in motivatie tussen gevaccineerde en ongevaccineerde personen verklaard worden?

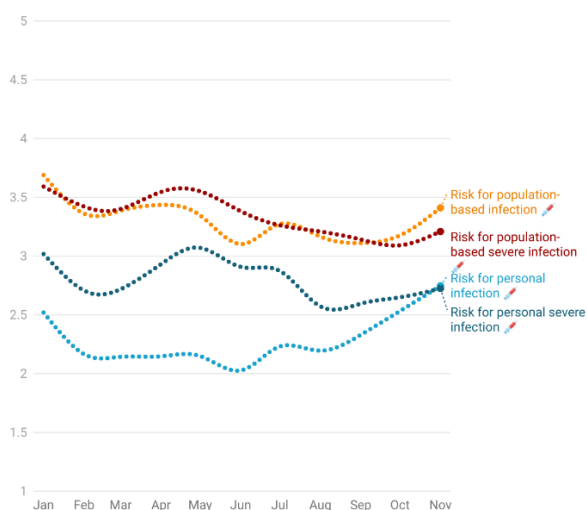
- **De rol van risicobewustzijn:** Gevaccineerden en niet-gevaccineerden hebben een verschillend risicobewustzijn. Gevaccineerde personen schatten de risico's op een ernstige besmetting voor zichzelf of de bevolking hoger in vergelijking met ongevaccineerden.

- Uit figuur 4 blijkt dat het risicobewustzijn van gevaccineerden (links) systematisch hoger ligt dan dat van ongevaccineerde personen (rechts).
- Verschillende indicatoren van risicobewustzijn stegen in de afgelopen weken. Beide groepen achtten de kans op een besmetting voor zichzelf of de populatie groter, maar de ingeschatte kans op een ernstige besmetting en dus hospitalisatie steeg minder snel.

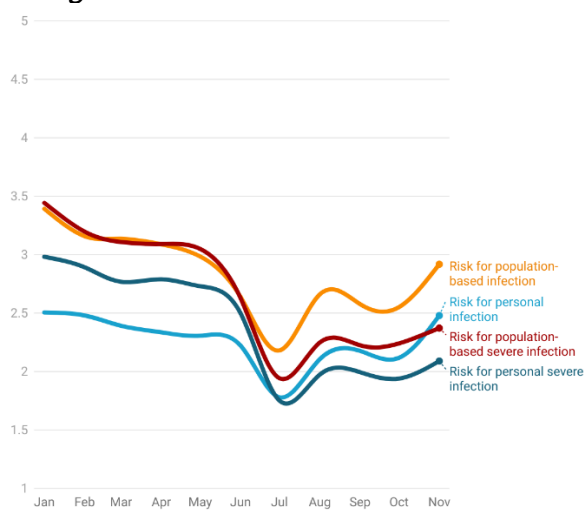
Figuur 4

De verschillende aspecten van risicoperceptie bij gevaccineerde (links) en niet-gevaccineerde (rechts) personen vanaf januari 2021.

Gevaccineerden

Niet-gevaccineerden

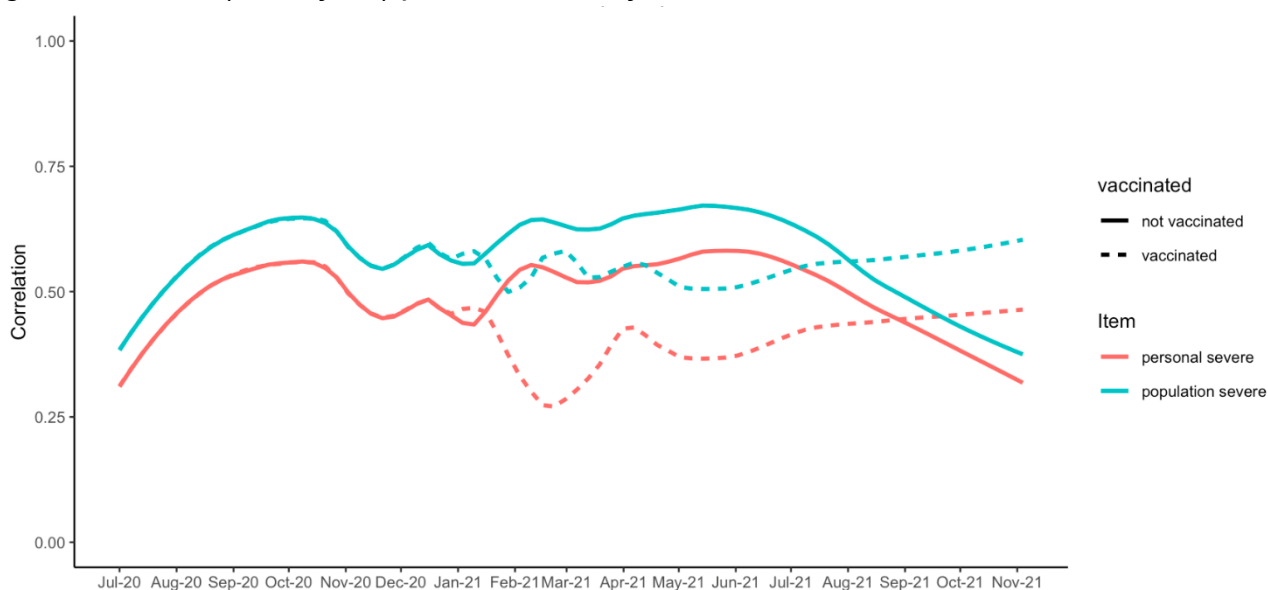

- **Risicoresponsiviteit:** Ongevaccineerde personen schatten niet enkel hun persoonlijke risico's en die van de bevolking op een ernstige besmetting lager in, maar ze zijn ook minder risicoresponsief. Met andere woorden, zelfs bij een hoger risicobewustzijn zijn ongevaccineerde personen minder geneigd om de maatregelen te volgen. Figuur 5 toont het verband tussen risicobewustzijn en motivatie voor de maatregelen doorheen de ganse pandemie, waarbij dit verband werd berekend voor gevaccineerden (stippelijnen) en ongevaccineerden (volle lijnen) afzonderlijk.
 - De samenhang tussen risicobesef en vrijwillige motivatie blijft sterk positief en stabiel doorheen de ganse pandemie bij gevaccineerde personen. Bij ongevaccineerde personen daalt dit verband doorheen de tijd, mede omdat ongevaccineerde personen een meer selectieve groep vormen naargelang de vaccinatiecampagne langer duurt. Het kleinere verband bij ongevaccineerden geeft aan dat hun risicobesef in mindere mate een motor vormt voor actie. Concreter gesteld: het aantal hospitalisaties dat nodig is voor een motivationele wake-up call ligt bij ongevaccineerden een stuk hoger dan bij gevaccineerden.
 - Verder blijkt dat zowel gevaccineerde als ongevaccineerde personen vooral gemotiveerd worden door het besef dat anderen (en in mindere mate zichzelf)

een risico lopen op een ernstige besmetting. Het verband tussen risico op een ernstige besmetting voor anderen hangt immers sterker samen met hun vrijwillig engagement dan de kans op een ernstige besmetting voor zichzelf. Dit toont andermaal aan dat de motivatie niet exclusief gebaseerd is op eigenbelang, maar in de eerste plaats prosociaal van aard is.

Figuur 5

Het verband tussen motivatie en risicobewustzijn bij gevaccineerde (stippellijnen) en niet-gevaccineerde (volle lijnen) personen vanaf juli 2020.

- **Conclusie:** Er zijn diverse redenen om bezorgd te zijn over het lot van ongevaccineerden. Ten eerste schatten zij de risico's op besmetting - ondanks hun ongevaccineerde status - als lager in dan de gevaccineerden. Ten tweede blijken zij minder vatbaar voor de motiverende kracht van zo'n risicobesef. Ook al zijn ongevaccineerden niet immuun of blind voor de risico's op ernstige besmetting, het besef draagt minder bij aan de motivatie tot actie. Tegelijkertijd steeg het risicobewustzijn ook bij hen in de afgelopen weken.

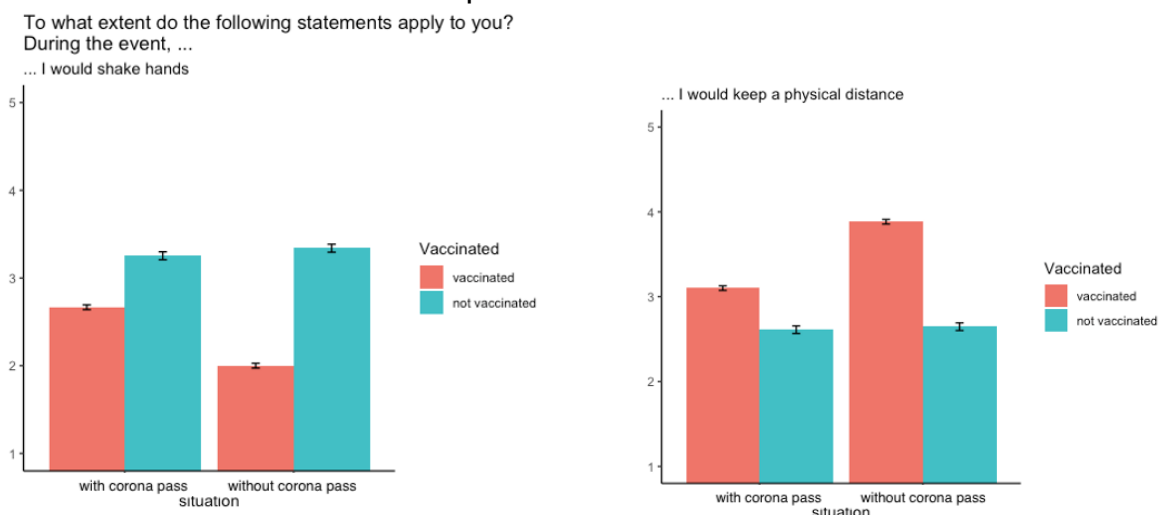
Vraag 3: Hoe worden risico's ingeschat en hoe gedragen we ons als we een evenement bijwonen waarvoor een 'corona pass' verplicht is?

De 'corona pass' werd sinds 1 november in gans België breder geïmplementeerd. Een belangrijke vraag is in welke mate de bevolking haar gedrag aanpast naargelang de corona pass wel of niet vereist wordt op een evenement. Om deze vraag te beantwoorden werd aan deelnemers gevraagd om zich in te beelden dat ze een evenement met 200 personen bijwonen waarbij afstandsregels niet kunnen gerespecteerd worden en er geen mondkemperplicht geldt. Er werden twee versies gecreëerd: voor evenement A diende iedereen een corona pass te tonen, terwijl voor evenement B een corona pass niet nodig was. Voor beide evenementen werd gevraagd hoe de respondenten zich zouden gedragen, hoe groot ze hun risico op een besmetting inschatten en in welke mate ze zich vrij zouden voelen. De verschillen tussen beide evenementen waren opmerkelijk en ook hier speelt de vaccinatiestatus van de respondent een belangrijke rol. Vier bevindingen springen in het oog:

- Gevaccineerde personen passen hun gedrag aan in functie van de aan- of afwezigheid van een corona pass. Ze zeggen bijvoorbeeld meer afstand te zullen houden als ze een evenement zonder corona pass bijwonen en minder snel anderen een hand te zullen schudden (figuur 6a). Ongevaccineerden houden zich over de ganse lijn minder aan de maatregelen en brengen het feit dat een corona pass wel of niet gevraagd werd niet in rekening. Tegelijkertijd rijst de vraag of gevaccineerde personen niet te los omgaan met anderen op een evenement met corona pass.

Figuur 6a

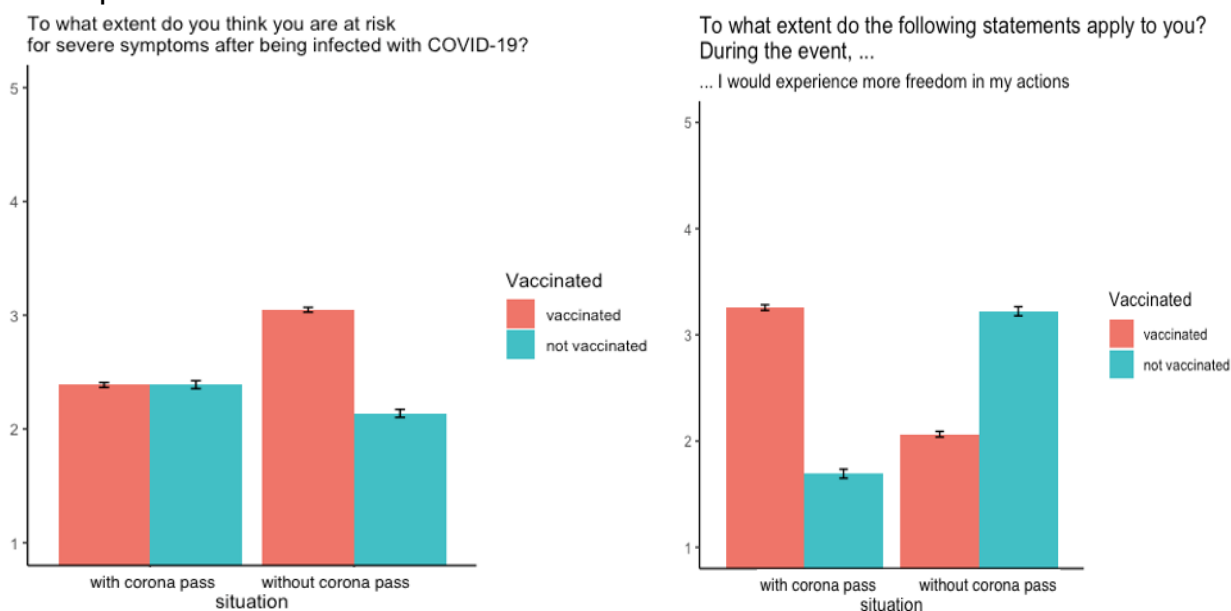
Het verschil in gedrag tussen gevaccineerde en niet-gevaccineerde personen bij een evenement met en zonder corona pass.

- Gevaccineerde personen passen hun gedrag aan omdat ze de risico's op ernstige besmetting op het evenement zonder corona pass als hoger inschatten. Ongevaccineerde personen schatten de kans op een ernstige besmetting even laag in, ongeacht het feit dat een corona pass wel of niet nodig was om het evenement bij te wonen (figuur 6b - linkse figuur).
- Interessant zijn de verschillen tussen beide groepen in ervaren vrijheid onder beide omstandigheden: gevaccineerde personen ervaren meer vrijheid dankzij de corona pass, terwijl ongevaccineerde personen net meer vrijheid ervaren zonder corona pass (figuur 6b - rechtse figuur).

Figuur 6b

Het verschil in ingeschatte risico op ernstige besmetting (links) en ervaren vrijheid (rechts) tussen gevaccineerde en niet-gevaccineerde personen bij een evenement met en zonder corona pass.

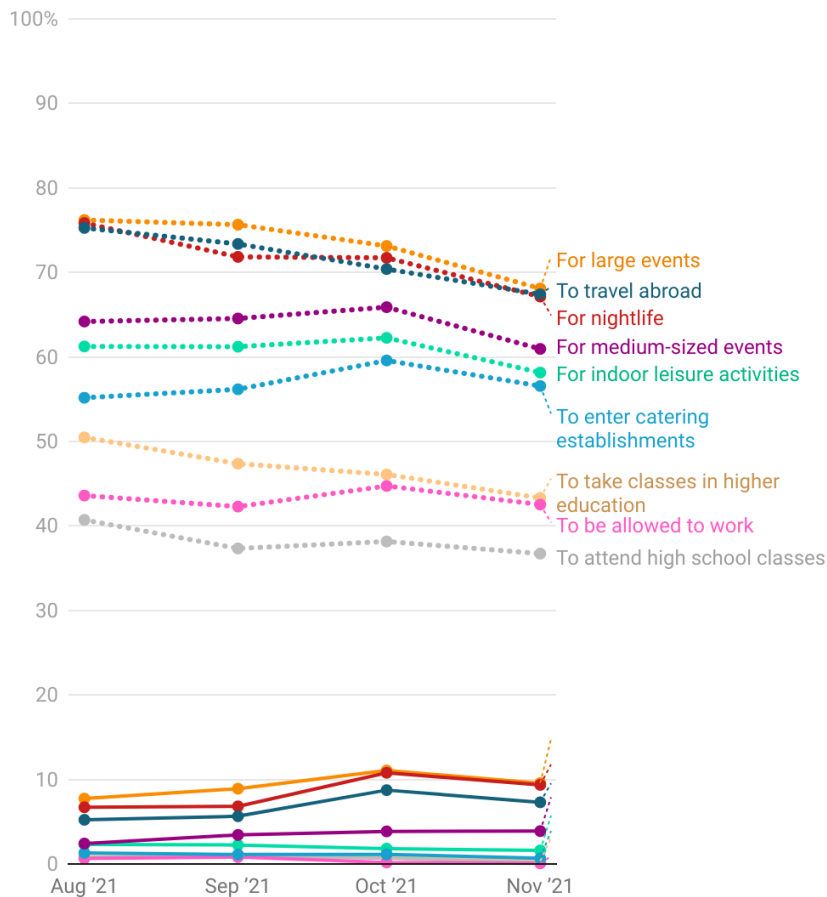
- **Conclusie:** Gevaccineerde personen passen hun gedrag aan in functie van de omstandigheden. Evenementen met een corona pass schatten zij als minder risicovol in dan evenementen zonder corona pass, waardoor ze iets losser zijn in het volgen van de maatregelen. Zij gaan meer handen schudden, knuffelen of kussen. Tegelijkertijd blijven ze wel voorzichtiger dan ongevaccineerden. Deze laatste zijn sowieso minder voorzichtig omdat ze de risico's op een ernstige besmetting als lager inschatten, ongeacht het gebruik van een corona pass. Omdat hun risico-inschatting laag is en omdat een corona pass kan gebruikt worden om niet-gevaccineerden uit te sluiten, is het logisch dat ongevaccineerden een corona pass ervaren als een aanslag op hun vrijheid.

Vraag 4: Hoe is onze houding ten opzichte van de corona pass en een vaccinatieverplichting geëvolueerd over de tijd?

- *Corona pass:* Deelnemers gaven aan in welke mate ze voorstander zijn van het gebruik van de corona pass in diverse contexten. In figuur 7 wordt de evolutie van het draagvlak voor de corona pass weergegeven over de tijd, apart voor gevaccineerde en ongevaccineerde personen.
 - Er zijn grote verschillen tussen beide groepen, waarbij gevaccineerden meer uitgesproken voorstander zijn van de introductie van de corona pass.
 - Opmerkelijk is dat de aanvaardbaarheid van de corona pass bij de gevaccineerde personen echter daalt.
- *Betekenis corona pass:* Figuur 8 biedt inzicht in de redenen waarom ongevaccineerden gekant zijn tegen de corona pass en waarom de aanvaardbaarheid ervan ook bij gevaccineerde personen daalt.
 - Ongevaccineerde personen ervaren de corona pass in de eerste plaats als een instrument om hen te dwingen tot vaccinatie, veeleer dan als een instrument om veiligheid te waarborgen.
 - De acceptatie van de corona pass hangt in sterk samen met de mate waarin men dit instrument als veiligheidsverhogend ervaart. Hoe meer hier de nadruk op ligt, hoe meer zowel gevaccineerde als ongevaccineerde personen de corona pass accepteren als een legitieme maatregel.
 - De licht dalende acceptatie van de corona pass bij gevaccineerde personen hangt samen met het groeiend inzicht dat de corona pass geen maximale veiligheid biedt.
 - Beide groepen geven aan dat de introductie van een corona pass voor spanningen kan zorgen, waarbij gevaccineerden in toenemende mate vinden dat de corona pass een bron van spanning en conflict vormt.
 - De vaccinatiebereidheid van ongevaccineerde personen hangt samen met de toegekende betekenis aan de corona pass. Als zij de corona pass zien als een manier om veiligheid te waarborgen, dan is er een positief verband met hun vaccinatie-intentie. Wanneer de corona pass als een dwingende strategie ervaren wordt, is er een negatieve samenhang met vaccinatie-intentie.

Figuur 7

De evolutie van het draagvlak voor de aanvaardbaarheid van de corona pass in verschillende domeinen bij gevaccineerde (stippellijnen) en niet-gevaccineerde (volle lijnen) personen (in procenten van deelnemers).

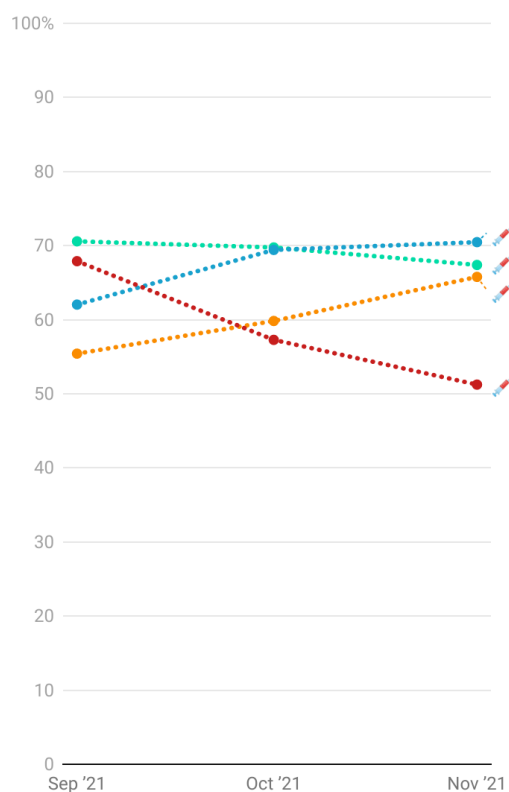

Figuur 8

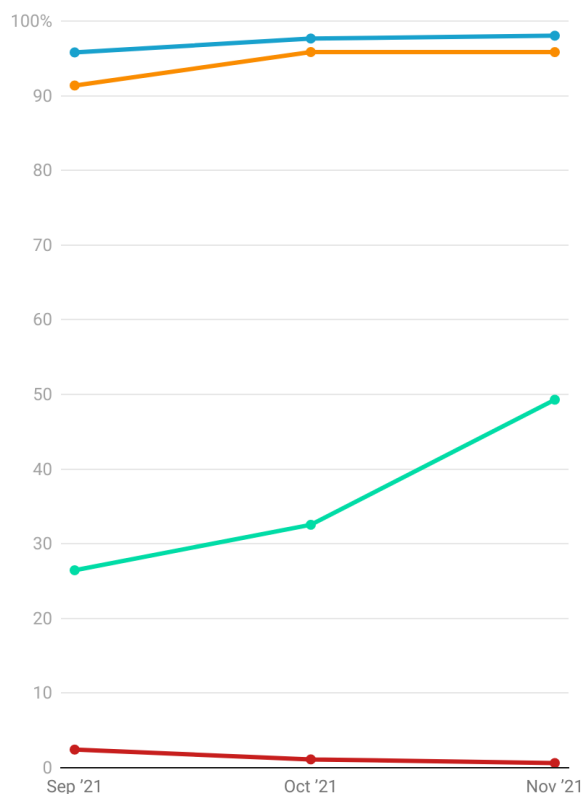
De evolutie in psychologische betekenis van de corona pass bij gevaccineerde (stippellijnen) en niet-gevaccineerde (volle lijnen) personen.

- ... a way to encourage people to get vaccinated
- ... a cause for tension and conflict between people
- ... a hidden way of making vaccination mandatory
- ... a way to ensure the safety of the population in high-risk situations

Vaccinated

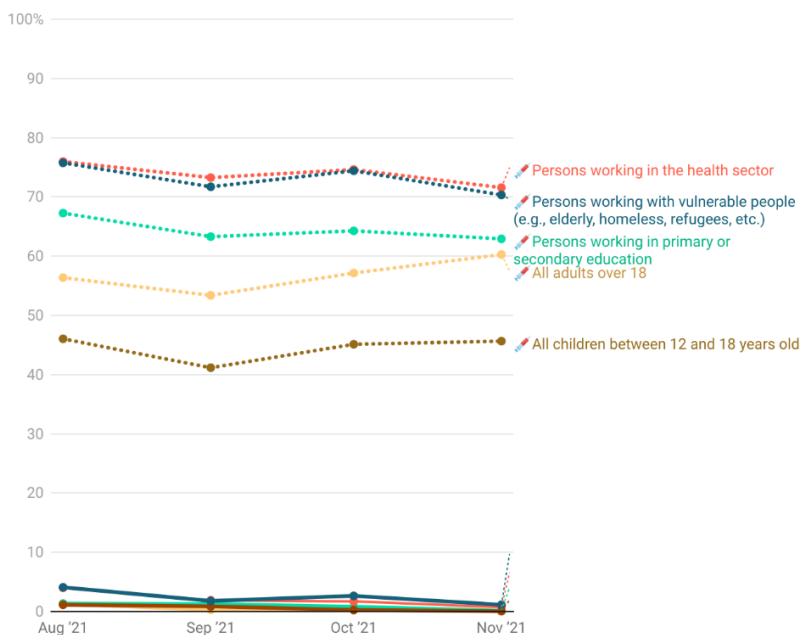
Unvaccinated

- **Vaccinatieverplichting:** Figuur 9 geeft het draagvlak weer voor verplichte vaccinatie en de evolutie hierin doorheen de tijd.
 - De reeds vastgestelde verschillen tussen gevaccineerde en niet-gevaccineerde personen in de voorkeur voor een vaccinatieverplichting worden opnieuw bevestigd.
 - Gevaccineerde personen differentiëren de aanvaardbaarheid van zo'n verplichting in functie van de risico's die personen in een sector lopen. Er is meer draagvlak voor verplichting in de gezondheidssector of voor personen die met kwetsbaren in contact komen.
 - Hoewel het draagvlak voor diverse sectoren vrij stabiel blijft, valt op dat het draagvlak voor een algemene verplichting tot vaccinatie bij meerderjarigen onder de gevaccineerde personen licht stijgt. Van 53% in september naar 60% in november.

Figuur 9

Aantal deelnemers (in %) die (helemaal) akkoord zijn met de verplichting voor vaccinatie van verschillende doelgroepen bij gevaccineerde (stippellijnen) en niet-gevaccineerde (volle lijnen) deelnemers.

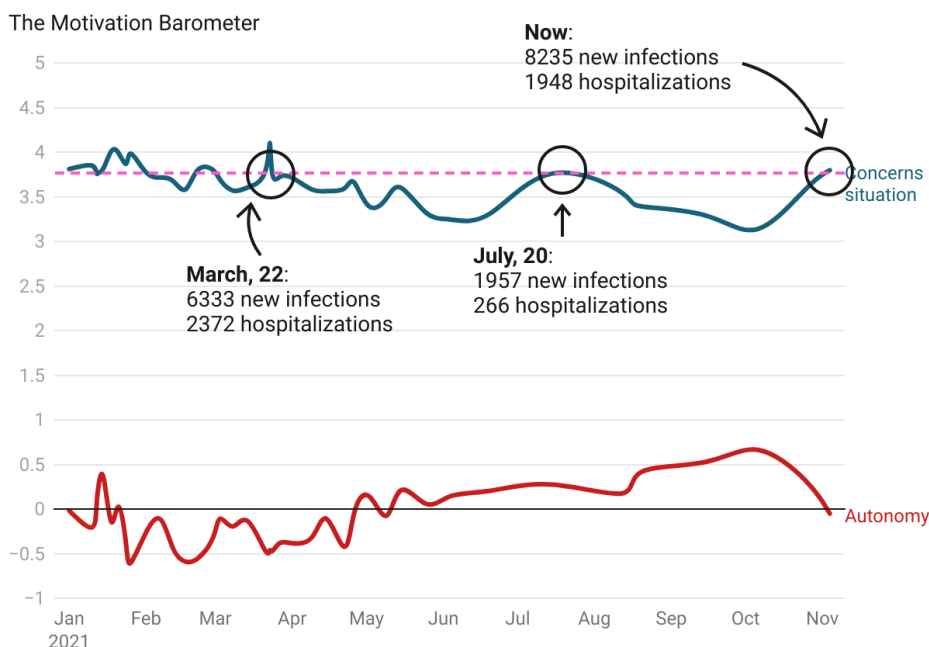
- **Conclusie:** De meningen over de corona pass blijven verdeeld tussen gevaccineerde en ongevaccineerde personen. Hoewel ongevaccineerde personen de corona pass sterk afwijzen, accepteren ze het gebruik er meer van indien het dient om veiligheid te vergroten. Gevaccineerde personen vrezen in toenemende mate dat de corona pass tot spanningen kan leiden, maar zien ook meer in dat het geen waterdicht veiligheidsinstrument vormt. Het draagvlak voor verplichte vaccinatie van +18 jarigen stijgt bij gevaccineerde personen licht, al zijn ze eerder voorstander van verplichte vaccinatie in specifieke doelgroepen die meer risico lopen (i.c., gezondheidszorg, personen die met kwetsbaren in contact komen).

Vraag 5: Hoe is onze bezorgdheid over de situatie geëvolueerd en hoe autonoom voelen we ons nog om over ons eigen gedrag te beslissen?

Figuur 10 geeft de evolutie van twee welzijnsindicatoren weer sinds het begin van de pandemie. De onzekerheid over de globale evolutie van de situatie neemt de afgelopen weken sterk toe, terwijl de mate waarin men het gevoel heeft autonome beslissingen te kunnen nemen sterk daalt. Een gebrek aan standvastige en heldere communicatie kan beide evoluties verklaren. Bij gebrek aan een helder langetermijnplan is de bevolking in toenemende mate bezorgd dat we terugkeren naar strengere maatregelen. De autonomiebehoefte komt onder druk te staan als mensen onvoldoende begrijpen welke maatregelen en inspanningen noodzakelijk zijn en in welke richting we in het algemeen zullen evolueren tijdens de wintermaanden. Anderzijds piekte de onzekerheid tijdens de winterlockdown van 2021 nog meer en stond onze autonomiebehoefte toen ook meer en langduriger onder druk.

Figuur 10

Evolutie in ervaren onzekerheid en autonomiebevrediging bij Belgische deelnemers sinds januari 2021.

Datapoints are weighted regarding age, gender, education and region

- **Conclusie:** De groeiende onzekerheid vraagt een helder plan voor de winter. Dankzij goede duiding van de huidige evolutie van de situatie zullen mensen beter begrijpen wat er gebeurt, waardoor ze de situatie makkelijker zullen accepteren.

CONTACT INFORMATIE

- **Hoofdonderzoeker:**
Prof. Dr. Maarten Vansteenkiste (Maarten.Vansteenkiste@ugent.be)
- **Mede-onderzoekers:**
Prof. Dr. Omer Van den Bergh (Omer.Vandenbergh@kuleuven.be)
Prof. Dr. Olivier Klein (Olivier.Klein@ulb.be)
Prof. Dr. Olivier Luminet (Olivier.Luminet@uclouvain.be)
Prof. Dr. Vincent Yzerbyt (Vincent.Yzerbyt@uclouvain.be)
- **Ontwikkeling en verspreiding van de vragenlijst:**
Drs. Sofie Morbee (Sofie.Morbee@ugent.be)
Drs. Pascaline Van Oost (Pascaline.Vanoost@uclouvain.be)
- **Gegevens en analyse:**
Drs. Joachim Waterschoot (Joachim.Waterschoot@ugent.be)
Dr. Mathias Schmitz (Mathias.Schmitz@uclouvain.be)

www.motivationbarometer.com

